

Tercih Edilen Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Metaforik Algıları¹

Metaphoric Perceptions of Preferred Classroom Teachers Towards the Profession

Sami AYDIN²

Serkan ÜNSAL³

Öz

Bu araştırmada, tercih edilen sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarının metaforlar yoluyla ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ili Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçelerinde görev yapan öğretmenlerden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen 4'ü kadın, 11'i erkek olmak üzere 15 tercih edilen sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veriler toplanırken tercih edilen sınıf öğretmenlerine “Öğretmenlik mesleği ... gibidir. Çünkü ...” cümlesinde boş bırakılan yerleri doldurmaları istenmiştir. Toplanan verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre tercih edilen sınıf öğretmenleri mesleklerine ilişkin 13 farklı metafor üretmiştir. Elde edilen metaforlar 7 ayrı kategoride gruplandırılmıştır. Bu yedi kategori; bireysel gelişimi destekleyen, yol gösterici, yenilikçi, bilgi kaynağı, fedakâr, şekillendirici, model olma şeklindedir. Araştırmanın sonucunda frekans değeri olarak ilk üç sırada oluşturulan metaforlar bireysel gelişimi destekleyen, yol gösterici ve yenilikçi kategorilerinde yer almıştır. İlk üç sırada oluşturulan kategoriler içerisinde yer alan metaforlar diğer araştırmalardan farklı olarak yapılandırmacı eğitim anlayışının öğretmene biçtiği rollere uygun metaforlardır. Araştırma sonucunda oluşturulan metaforlar doğrultusunda tercih edilen sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu algıya sahip oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, öğretmenlik mesleği, metafor.

Abstract

In this research, it is aimed to reveal the perceptions of preferred classroom teachers about the teaching profession through metaphors. The research was carried out in the phenomenology design, one of the qualitative research designs. The study group of the research consisted of 15 preferred classroom teachers, 4 female and 11 male, determined by criterion sampling method from the teachers working in the Onikişubat and Dulkadiroğlu districts of Kahramanmaraş province in the 2019-2020 academic year. While collecting data in the research, the preferred class teachers were told, “Teaching profession is like Because ...” were asked to fill in the blanks in the sentence. Content analysis was used to analyze the collected data. According to the results of the research, the preferred class teachers produced 13 different metaphors related to their profession. Obtained metaphors are grouped in 7 different categories. These seven categories are; supporting individual development, guiding, innovative, source of information, self-sacrificing, shaping and modeling. As a result of the research, the metaphors created in the first three ranks as frequency values were included in the categories that support individual development, guiding and innovative. The metaphors included in the categories created in the first three rows, unlike other studies, are metaphors suitable for the roles assigned to the teacher by the constructivist education approach. In line with the metaphors created as a result of the research, it can be said that the preferred classroom teachers have a positive perception towards the teaching profession.

Keywords: Classroom teacher, teaching profession, metaphor.

¹ Bu makale, ilk yazarın 2021 yılında ikinci yazarın danışmanlığında tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, Kahramanmaraş-Türkiye, sami.aydin82@hotmail.com, orcid.org/ 0000-0003-3491-185X

³ Doç. Dr. Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kahramanmaraş-Türkiye, serkan-unsal09@hotmail.com, orcid.org/0000 0003 0367 0723

GİRİŞ

Eğitim, insanı bedensel, zihinsel, duygusal, entelektüel yönden geliştirme ve olgunlaştırma, bir ilişkiler ağı içerisinde toplumsallaştırma, yerel kültür ve evrensel değerlerle donatma ve doğru bir yaşam sürmesini temin edecek bilgi ve beceriler kazandırma çabalarının toplamıdır (Yıldız, 2018). Eğitimle bireyler; zamanla üyesi olduğu toplumun inancını, değer yargılarını, davranış kalıplarını, ilişki biçimini öğrenerek sosyal bir varlık hâline gelmektedirler (Ünsal ve Korkmaz, 2018). Eğitim; siyasal, kültürel, bilimsel, teknolojik, ekonomik kalkınmada (Parziale ve Scotti, 2016), bilinçli, duyarlı ve nitelikli bir toplum oluşturmada (Sihem, 2013), nitelikli insan yetiştirmede (Soh, Osman ve Arşad, 2012) ana faktördür. Eğitim, insanların kapsayıcı ve sürdürülebilir bir geleceğe katkıda bulunmasına ve bundan yararlanmasını sağlayacak bilgi, beceri, tutum ve değerler gelişimine de katkı sağlar (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2018). Bireylere demokratik bilgi, anlayış ve tutumları kazandırmak, toplumu ortak değerler etrafında birleştirerek toplumsal dayanışmayı gerçekleştirmek, bireyin fiziksel, zihinsel ve bedensel açıdan gelişimini sağlamak, toplumun niteliğine katkı sunmak, eğitimin sorumlulukları içerisinde yer almaktadır (Tatlıdil ve Günder, 2013). Eğitimin bu sorumluluklarını yerine getirmesinde öğretmenler önemli rol oynamaktadır. Çünkü öğretmenler toplumların ve bireylerin geleceğini şekillendiren (Ünsal, 2015), eğitimin genel ve özel amaçlarını gerçekleştiren (Ekinci, 2010), toplumsal değişime ve dönüşüme öncülük eden (Çetin, 2017) öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimini destekleyen (Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Sezer, 2018), öğrenme-öğretme sürecini planlayan ve uygulayan (Karadoğan, 2019; Şimşek ve Tuzluca, 2015). Bununla birlikte öğrencilerini derinden etkileyebilen (Khan, Fauzee ve Daud, 2015) öğretmenlerin içerisinde öğrencilerle daha fazla vakit geçiren, birden fazla dersin yürütücülüğünü yapan, öğrencilerin sosyal, akademik ve psikolojik gelişimini fark eden, kendisinden birçok rolü yerine getirmesi beklenen sınıf öğretmenlerinde bu etkileme gücünün daha fazla olduğu söylenebilir. Bundan dolayı sınıf öğretmenlerinin birçok görevleri bulunmaktadır. Birden fazla dersten sorumlu olan sınıf öğretmenlerinin (Kahramanoğlu ve Ay, 2013), eğitim öğretim programında ve mevzuatta belirtilen görevleri şunlardır: Eğitim vereceği sınıfın düzeyine göre yıllık, ünite ve günlük planları hazırlamak, hazırladığı planlar doğrultusunda öğrencilerine etkin vatandaşlık bilinci kazandırmak, ölçme değerlendirme ilkelerine uygun olarak öğrencilerinin başarılarını değerlendirmek ve sonuçlar doğrultusunda gerekli önlemleri almak, öğrencilerin gelişimlerini izlemek, sorunlarının çözümüne yardımcı olmak, eğitim ile ilgili gelişmeleri takip ederek bunların eğitim programına yansıtılması yönünde ilgili yerlere görüş bildirmek, nöbetçi olduğu günlerde okulun düzen ve disiplin içerisinde işleyişine yardımcı olmak, öğrenci velileriyle iletişim ve işbirliği içerisinde olarak eğitim faaliyetlerini yürütmektir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2014; Yıldız, 2015).

Sınıf öğretmenleri çocuklara; sonraki öğrenmeler için zemin oluşturacak temel matematiksel işlemler, okuma yazma, okuduğunu anlama, ana dilini doğru ve etkin kullanma, önemli toplumsal ve doğal olaylar hakkında bilgiler vermektedirler (Amir ve Roghaieh, 2012; Sarıbaş ve Babadağ, 2015). Bu dönemde edinilen bilgi ve beceriler, öğrencinin daha sonraki eğitiminde edineceği bilgi ve beceriler için temel teşkil etmekte (Jaiyeoba, 2011), sonraki eğitim hayatındaki başarısında anahtar konumunda olmaktadır (Ökmen, Şahin ve Kılıç, 2020). Sınıf öğretmeni örtük ya da açık bir şekilde öğrencilerin, yaşantılarını yönlendirmekte (Çelik ve Çelik, 2017), onlara ahlaki değerleri ve toplum kurallarını kazandırmakta (Ağırman ve Erçoşkun, 2017), öğrencinin sınıf içindeki başarısını önemli derecede etkilemektedir (Wright, Horn ve Sanders, 1997). Literatür doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin eğitim ve öğretim hayatının nasıl şekilleneceğine dair izlerin oluşmasında önemli bir konumda bulunduğu söylenebilir. Bu konumundan dolayı öğrencisi ilkökula başlayacak veliler sınıf öğretmeni arayışına girebilmektedir. Bu arayışın neticesinde bazı sınıf öğretmenleri diğer sınıf öğretmenlerine göre daha fazla tercih edilebilmektedir. Veliler tarafından daha fazla tercih edilen öğrenci sayısı diğer sınıflara göre daha fazla olabilen bu öğretmenler için iyi öğretmen (Işıktaş, 2015), ideal öğretmen

(Gültekin, 2020; Sarıtaş, 2013), etkili öğretmen (Aldan-Karademir ve Akgül, 2019; Bright, 2011; Şahin, 2011), lider öğretmen (Balyer, 2016), etkili/başarılı öğretmen (Yıldırım ve Öner, 2016), nitelikli öğretmen (Taşkaya, 2012), iz bırakan öğretmen (Şimşek ve Tuzluca, 2015), idealist öğretmen (Can, Yıldırım, Bedir ve Atalmış, 2019), fark oluşturan öğretmen (Çetin ve Ünsal, 2020) gibi öğretmen tanımlarının dışında tercih edilen sınıf öğretmeni tanımının kullanılması araştırmacılar tarafından daha uygun bulunmuştur. Alanyazında öğretmen kavramına yönelik çeşitli metaforik araştırmalar yapılmasına (Cerit, 2008; Çelikten, 2006; Ertürk, 2017; Koç, 2014; Michael ve Katerina, 2009; Wan. W., Low, G. D. ve Li, M., 2012; Yıldırım, Ünal ve Çelik, 2011) rağmen tercih edilen sınıf öğretmenlerinin mesleğe yönelik metaforik algılarını belirlemeye yönelik bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bundan dolayı bu araştırmada tercih edilen sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik algılarının metaforlar yardımıyla belirlenmesi amaçlanmıştır.

Metafor araştırmaları öğretmenlerin, öğrenciler ve eğitimle ilgili inançlarının altında yatan nedenleri, sınıf içindeki rolleri hakkında bilgi sahibi olmak içinde kullanılan bir yöntemdir (Ben-Peretz, Mendelson ve Kron, 2003). Öğretmenlerin tutum ve davranışlarında algıların önemli bir etkisi vardır (Schreiner, 2010). Öğretmenlerin öğrencilerle geçirecekleri yaşantılarda, sınıf ortamındaki öğretimlerinin şekillenmesinde mesleki algılar önemli faktörler arasındadır (Koç, 2014; Üredi ve Üredi, 2007). Bu bilgiler doğrultusunda bu araştırmayla elde edilecek verilerle tercih edilen sınıf öğretmenlerinin sınıf içi rolleri, eğitime yönelik inançları, öğrenciye bakışları hakkında bilgi sahibi olunması beklenmektedir. Böylece tercih edilen sınıf öğretmenliği kavramının literatür açısından zenginleşmesi sağlanabilir. Belirli okullarda belirli öğretmenlere öğrenci yığılmalarının önüne geçmek adına yapılacak planlama ve düzenlemelere bu araştırma verilerinin katkı sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırmanın tercih edilen sınıf öğretmenlerine yönelik yapılacak başka araştırmalar için de yol gösterici olacağı beklenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada, tercih edilen sınıf öğretmenlerinin mesleki algılarını belirlemek amaçlandığından nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik araştırmalarda, bireylerin bir olguya ilişkin yaşantıları, algıları ve bunlara yükledikleri anlamların derinlemesine incelemesi amaçlanır (Saban ve Ersoy, 2019). Olgubilim çalışmalarında genel olarak veriler görüşme, gözlem ve doküman analizi ile toplanıyor olsa da özellikle kavramların tespit edilmesi ve farklı bakış açılarının ortaya çıkarılmasında metafor çalışmaları da alternatif olarak kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırmada tercih edilen sınıf öğretmenlerinin “öğretmenlik” kavramına yönelik metaforik algıları olgubilim deseni kullanılarak belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ili Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçelerinde devlet ilkokullarında görev yapan 15 tercih edilen sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Öğretmenler, amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Bu araştırmada çalışma grubu öğretmenlerin seçilmesinde öğrencilerinin kura ile belirlenmesi ve 2019-2020 eğitim öğretim yılında devlet ilkokullarında görev yapmaları ölçüt olarak alınmıştır. Araştırmaya dördü kadın (%27), on bir erkek (%73) öğretmen katılmıştır. Verilerin sunumunda gizliliği sağlamak için öğretmenlere Ö1, Ö2...Ö15 şeklinde kodlar verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için üç soruya yer verilmiştir. İkinci bölümde ise katılımcıların öğretmenlik mesleği ile ilgili algılarını ortaya çıkarmak için, “Öğretmenlik mesleği...gibidir/benzer. Çünkü;...” ifadesinin yer aldığı cümleyi tamamlamaları istenmiştir. Cümle

tamamlanırken “çünkü” kavramıyla öğretmenlerden ürettikleri metaforları ne amaçla ürettiklerinin bilinmesi için bir gerekçe veya mantıksal bir dayanak oluşturması istenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Metafor araştırmalarında verilerin analizinde çoğunlukla içerik analizi tercih edilir (Ertürk 2017; Gözel ve Gündoğdu, 2021; Korkmaz ve Ünsal, 2016, Yanarateş, ve Yılmaz, 2020). Bu araştırmada da verilerin çözümlemesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç elde edilen verileri en iyi ifade edebilecek kavram ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi, eldeki hacimli verilerin derinlemesine analiz edilmesini ve önceden belli olmayan tema ve ilişkilerin ortaya çıkarılmasına imkân tanır (Aslan, 2015). İçerik analizinde yapılan işlem; toplanan verileri, temel tutarlılıkları ve anlamlarına göre belirli kodlar ve temalar çerçevesinde gruplandırmak ve bunları ilişkilendirip yorumlamaktır (Patton, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Katılımcılardan elde edilen verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması süreci şu aşamalarda gerçekleştirilmiştir:

1-Tercih edilen sınıf öğretmenlerinden alınan formlara birer numara verilmiştir. Öğretmenler tarafından öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili üretilen bütün metaforların geçici bir listesi yapılmıştır. Elde edilen metaforlar alfabetik olarak sıralanmıştır.

2-Katılımcılar birer tane metafor ürettikleri ve kullanılan metaforlarla kullanım amaçları arasında tutarlı bir ilişki kurdukları için herhangi bir metafor kapsam dışı bırakılmamış ve toplam 15 adet geçerli metafor elde edilmiştir. Bu metaforlar gözden geçirilerek metafor listesi oluşturulmuştur.

3-Sonraki aşamada katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik ürettikleri metaforlar ortak özellikleri dikkate alınarak kategoriler oluşturulmuştur. Kategoriler oluşturulurken ilgili literatür çalışmaları dikkate alınmıştır (Aslan, 2013; Ocak ve Gündüz, 2006; Saban, 2004).

4- Son aşamada ise üretilen 13’ü farklı toplam 15 adet metafor ve bu metaforların oluşturduğu 7 adet kavramsal kategorinin geliştirilmesinden sonra frekanslar bulunmuş ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliğine İlişkin Önlemler

Metafor araştırmalarında geçerlilik “inanılabilirlik” kavramı ile özdeşleştirilmiştir (Yanarateş ve Yılmaz, 2020). Bu doğrultuda katılımcıların görüşlerine yönelik doğrudan alıntılara yer verilerek çalışmanın geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır (Kılcan, 2019; Saban, 2009). Araştırmanın güvenilirliği için ise belirlenen metaforların kavramsal kategorileri temsil edip etmemesi açısından iki uzmanın görüşüne başvurulmuş, uzmanların ve araştırmacıların değerlendirmeleri görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları belirlenmiştir. Böylece araştırmanın güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Bu araştırmada, tercih edilen sınıf öğretmenlerinin “Öğretmenlik mesleği” kavramına yönelik sahip oldukları algıları metaforlar aracılığı ile incelenmiştir. Tercih edilen sınıf öğretmenleri tarafından üretilen metaforlardan benzer temaları içerenler aynı başlık altında toplanarak kategoriler oluşturulmuştur. Öğretmenlerin benzetme yönü dikkate alarak oluşturdukları metaforlar ve bu metaforların yer aldığı kategoriler tablo ve şekiller yardımıyla verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 1. Tercih Edilen Sınıf Öğretmenlerinin "Öğretmenlik Mesleği" Kavramına Yönelik Ürettikleri Metaforların Frekans Sayısı

Sıra no	Üretilen Metafor	f
1	Anne	3
2	Bilgisayar	1
3	Deniz feneri	1
4	Domates	1
5	Ebeveyn	1

Şekil 3. Öğretmenlik Mesleği Metaforu 1 (Bireysel Gelişimi Destekleyen)

Bu kategorideki metaforlar şu şekildedir:

Anne: “Öğretmenlik mesleği anne gibidir. Çünkü anne sorumluluklarını hiçbir zaman aksatmaz. Çocuklarının gelişmesi için onları sürekli düşünür.” (Ö3)

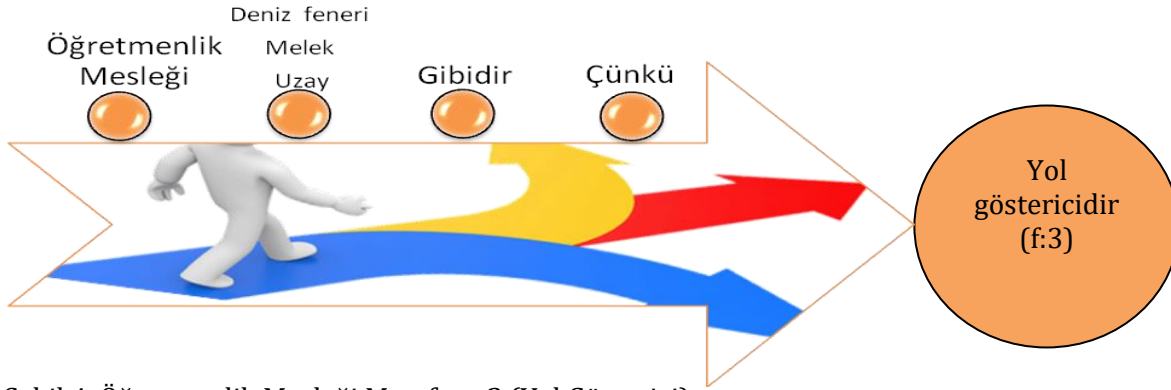
Ebeveyn: “Öğretmenlik mesleği ebeveyn gibidir. Çünkü ebeveynler çocukları için daima her şeyin en iyisini isterler.” (Ö15)

Organizma: “Öğretmenlik mesleği canlı organizmaya benzer. Bu organizmanın en büyük sistemi öğrencidir. Öğrenciye gösterilecek ilgi ve destekle çocuk gelişir.” (Ö8)

Kloroplast: “Öğretmenlik mesleği kloroplast gibidir. Çocuğun ihtiyacı olanları verip destekleyerek ürün vermesini sağlar.” (Ö10)

Kategori 2: Yol Gösterici

Tercih edilen sınıf öğretmenleri bu kategoride “öğretmenlik mesleği” kavramı hakkındaki algılarına yönelik 3 metafor (%20) üretmişlerdir. Öğretmenlik mesleğinin yol gösterici işlevine vurgu yapılarak geliştirilen deniz feneri, melek, uzay metaforları şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4. Öğretmenlik Mesleği Metaforu 2 (Yol Gösterici)

Bu kategorideki metaforlar şu şekildedir:

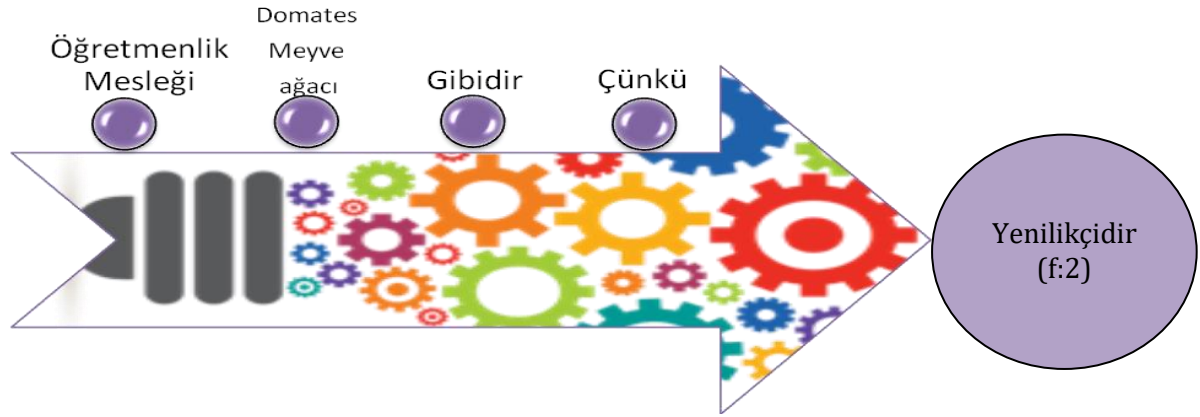
Deniz Feneri: “Öğretmenlik mesleği deniz feneri gibidir. Öğrencilerinin hayatında ona rehber olarak doğru yolu bulmasını sağlar.” (Ö11)

Melek: “Öğretmenlik mesleği melek gibidir. Öğretmen yaptığı rehberlikle öğrencisini her türlü yaşam şartına hazırlar.” (Ö4)

Uzay: “Öğretmenlik mesleği uzay gibidir. Öğretmen bu uzay boşluğunda başıboş dolaşan uydulara, cisimlere yol göstericidir.” (Ö9)

Kategori 3: Yenilikçi

Tercih edilen sınıf öğretmenleri bu kategoride “öğretmenlik mesleği” kavramı hakkındaki algılarına yönelik 2 metafor (%13) üretmişlerdir. Öğretmenlik mesleğinin yenilikçi işlevine vurgu yapılarak geliştirilen domates ve meyve ağacı metaforları şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5. Öğretmenlik Mesleği Metaforu 3 (Yenilikçi)

Bu kategorideki metaforlar şu şekildedir:

Domates: “Öğretmenlik mesleği domatese benzer. Öğretmen her geçen yıl üzerine koyarak yeni tohumlar üretmelidir.” (Ö13)

Meyve Ağacı: “Öğretmenlik mesleği meyve ağacı gibidir. Her zaman kendini yenileyerek öğrencilerine önem vermelidir.” (Ö2)

Kategori 4: Bilgi Kaynağı

Tercih edilen sınıf öğretmenleri bu kategoride “öğretmenlik mesleği” kavramı hakkındaki algılarına yönelik 2 metafor (%13) üretmişlerdir. Öğretmenlik mesleğinin bilgi kaynağı işlevine vurgu yapılarak geliştirilen bilgisayar ve mum metaforları şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6. Öğretmenlik Mesleği Metaforu 4 (Bilgi Kaynağı)

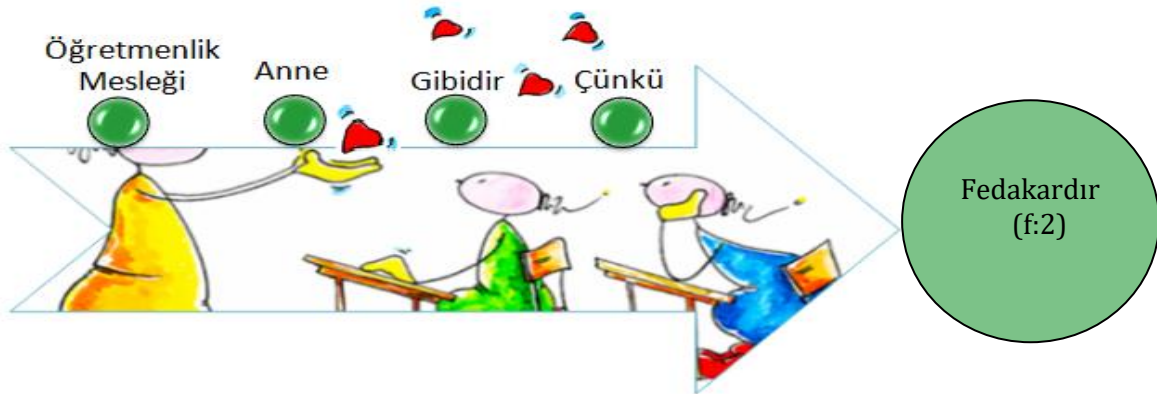
Bu kategoride geliştirilen metaforlar şu şekildedir:

Bilgisayar: “Öğretmenlik mesleği bilgisayar gibidir. Öğretmen her an için sorulara cevap verecek donanımda olmalıdır.” (Ö1)

Mum: “Öğretmenlik mesleği bir mum gibidir. Öğretmen çevresine bilgi vermelidir.” (Ö12)

Kategori 5: Fedakâr

Tercih edilen sınıf öğretmenleri bu kategoride “öğretmenlik mesleği” kavramı hakkındaki algılarına yönelik 2 aynı metaforu (%13) üretmişlerdir. Öğretmenlik mesleğinin fedakârlık işlevine vurgu yapılarak geliştirilen anne metaforu şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. Öğretmenlik Mesleği Metaforu 5 (Fedakarlık)

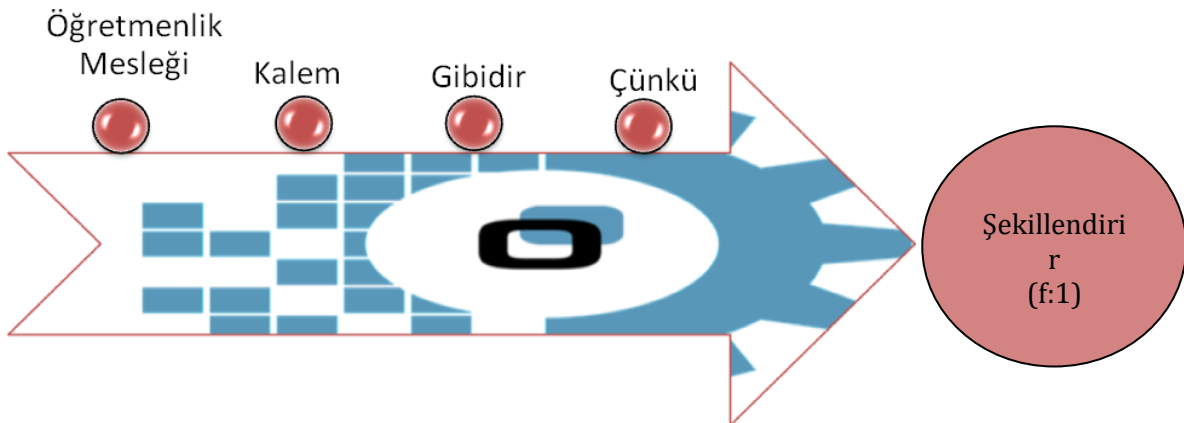
Bu kategoride geliştirilen metaforlar şu şekildedir:

Anne: “Öğretmenlik mesleği anneye benzer. Bu tür öz veriyi ancak öğretmen gösterebilir.” (Ö7)

Anne: “Öğretmenlik mesleği anne gibidir. Kendinden ve çocuklarından fedakârlık ederek öğrencileri için çalışıp, öğrencileri için üzülen kişidir öğretmen.” (Ö14)

Kategori 6: Şekillendirici

Tercih edilen sınıf öğretmenleri bu kategoride “öğretmenlik mesleği” kavramı hakkındaki algılarına yönelik 1 metafor (%7) üretmiştir. Öğretmenlik mesleğinin şekillendirici işlevine vurgu yapılarak geliştirilen kalem metaforu şekil 8’de verilmiştir.

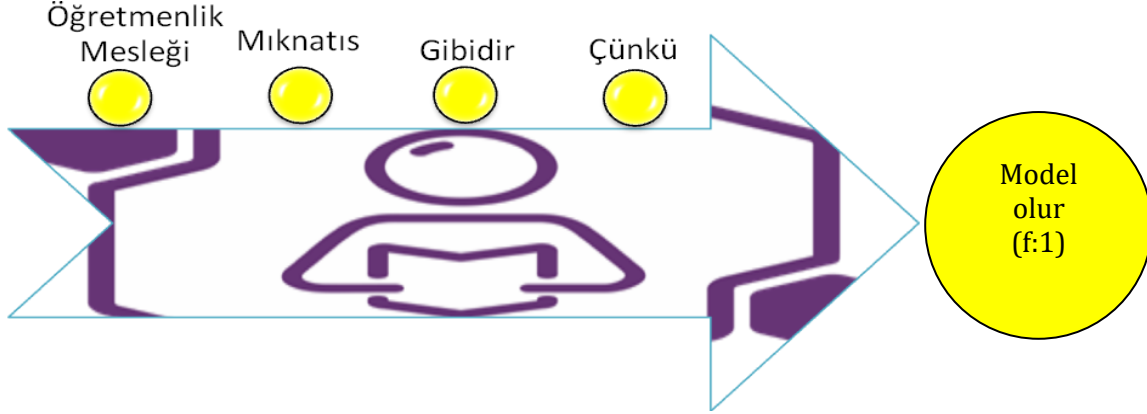
Şekil 8. Öğretmenlik Mesleği Metaforu 6 (Şekillendirici)

Bu kategoride geliştirilen metafor şu şekildedir:

Kalem: “Öğretmenlik mesleği kaleme benzer. Boş bir sayfa gibi olan öğrencileri iyi ve güzel şeylerle doldurmaya çalışır.” (Ö6)

Kategori 7: Model olma

Tercih edilen sınıf öğretmenleri bu kategoride “öğretmenlik mesleği” kavramı hakkındaki algılarına yönelik 1 metafor (%7) üretmiştir. Öğretmenlik mesleğinin model olma işlevine vurgu yapılarak geliştirilen mıknatıs metaforu şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9. Öğretmenlik Mesleği Metaforu 7 (Model Olma)

Bu kategoride geliştirilen metafor şu şekildedir:

Mıknatıs: “Öğretmenlik mesleği mıknatıs gibidir. Öğretmen davranış, söylem, ş, iletişim, görünüş gibi birçok yönüyle örnek olarak öğrencilerini kendisine çekmelidir. Dikkat etmediği takdirde iter.” (Ö5)

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu araştırmada tercih edilen sınıf öğretmenlerinin mesleğe yönelik algıları metaforlar aracılığıyla belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada tercih edilen sınıf öğretmenlerinin “öğretmenlik mesleği” kavramına ilişkin on üç geçerli metafor ürettiği sonucuna ulaşılmıştır. On üç metaforun on iki tanesi birer öğretmen tarafından geriye kalan bir metafor ise üç öğretmen tarafından üretilmiştir. Öğretmenler metaforların on tanesini canlı varlıklarla, beş tanesini cansız varlıklarla ilişkilendirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen sayısı göz önünde bulundurulduğunda araştırmada öğretmenlik kavramına yönelik oldukça fazla metafor üretildiği söylenebilir. Bu durum öğretmenlik kavramının bir ya da birkaç metaforla açıklanamayacak (Yılmaz, Göçen ve Yılmaz, 2013) kadar çok boyutlu olduğunu ifade etmektedir.

Araştırma sonucuna göre tercih edilen sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu metaforlar geliştirdikleri söylenebilir. Araştırmanın bu sonucunu destekleyen araştırma sonuçları bulunmaktadır (Çulha Özbaş ve Aktekin, 2013; Sökmen, Yıldırım ve Kılıç, 2020). Alanyazında bu araştırmanın sonucundan farklı olarak öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz metaforların geliştirildiği çalışmalara da rastlanılmaktadır (Gür, 2012; Koç, 2014). Birbirinden farklı araştırma sonuçlarının olmasında çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin branş, kıdem, cinsiyet ve okul türü gibi değişkenlerin farklılığından kaynaklanabilir. Tercih edilen öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu metaforlar geliştirmeleri mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip oldukları ve bu olumlu tutumları sayesinde diğer sınıf öğretmenlerine göre daha fazla tercih edildikleri şeklinde bir yorum yapılabilir.

Araştırma tercih edilen sınıf öğretmenleri öğretmenlik mesleğine yönelik bilgi kaynağı kategorisinde yer alan metaforlar üretmişlerdir. Araştırmanın bu sonucu destekleyen araştırma sonuçları bulunmaktadır (Koç 2014; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006; Yıldızlı, Acar-Erdol, Baştuğ ve Bayram, 2018). Araştırmada bu sonucun çıkmasında öğretmenlik mesleğinin öğretme mesleği olarak görülmesinin bir etkisi olabilir. Öğretme eyleminin gerçekleşmesi öğretmenin bilen özne konumunda bulunmasıyla mümkün olacağı söylenebilir.

Araştırma tercih edilen sınıf öğretmenleri öğretmenlik mesleğine yönelik yenilikçilik kategorisinde yer alan metaforlar üretmişlerdir. 21 yüzyılda değişim ve dönüşüm oldukça hızlı gerçekleşmekte, kurum ve kuruluşların varlıklarını devam ettirmeleri ancak değişim ve dönüşümün getirdiği yeniliklere uyum sağlamalarıyla mümkün olacağı söylenebilir. Kurum ve kuruluşların değişimin getirdiği yeniliklere uyum sağlamaları ise çalışan personellerin yeniliğe açık olmaları ve mesleki gelişimi ilke edinmeleriyle mümkün olabileceği söylenebilir. Bu bağlamda okullarda görev yapan öğretmenlerin yenilikçi olmaları yeni durumlara uyum sağlayabilmeleri açısından önemli avantaj oluşturacaktır (Erden, 2005).

Bu araştırmanın sonucuna göre frekans değeri olarak ilk üç sırada oluşturulan bireysel gelişimi destekleyen, yol gösterici ve yenilikçi kategorileri diğer araştırmaların sonuçlarından farklılık göstermektedir (Aslan, 2013; Cerit, 2008; Çelik ve Çelik, 2017; Ekici, Baş ve Kızılkaya, 2017; Gür, 2012; Koç, 2014; Ocak ve Gündüz, 2006; Saban, 2004; Yılmaz, Göçen ve Yılmaz, 2013). Bu açıdan tercih edilen sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı eğitim anlayışının öğretmene biçtiği rollere uygun metaforlar geliştirdikleri ifade edilebilir. Ayrıca tercih edilen sınıf öğretmenlerinin genel olarak yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği rollerin farkında olduğu söylenebilir. Çünkü yapılandırmacı yaklaşımda, öğrencinin gelişimi ve öğrenmesindeki etkili öğretim sürecinin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreci öğretmenin sorumluluğundadır (Duman, 2009).

Araştırmada tercih edilen sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yol gösterici kategorisinde metafor ürettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucunu destekleyen araştırma sonuçları bulunmaktadır (Ekiz ve Koçyiğit, 2013; Koç, 2014; Yılmaz vd., 2013). Tercih edilen sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okul kademesi ve öğrencilerinin gelişim dönemleri göz önünde bulundurulduğunda yol göstericiliğin oldukça önemli olduğu söylenebilir. Bu yol göstericiliğin; liderlik, rehberlik ve model olma gibi öğretmen rolleriyle de yakın ilişkisinden bahsedilebilir.

Fedakarlık açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde tercih edilen sınıf öğretmenleri iki metafor üretmiştir. Bu metaforların ikisi de anne metaforudur. Bu araştırmada ulaşılan anne metaforu Koç'un (2014) yapmış olduğu araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Bu araştırmada tercih edilen sınıf öğretmenlerinin, öğretmenlik mesleğindeki fedakarlığı, anne kavramıyla ilişkilendirmelerinde annelerin her durumda çocuklarına fedakarlık yapmasına, bu fedakarlığı çocuklarına ayırım yapmadan sergilemesine yönelik var olan toplumsal gerçeklik ve bu gerçeklik temelinde şekillenen algının bir etkisi olabilir. Tarihsel, toplumsal ve kültürel anlamda öğretmenlik mesleği fedakarlık mesleği olarak görülmüştür. Fedakarlık öğretmenlik mesleğinin temel özellikleri içerisinde yer almaktadır (Koç, 2014). Ayrıca fedakarlık velilerin öğretmenden en çok beklediği davranış şeklidir (Aslan, 2019). Bu açıdan da tercih edilen sınıf öğretmenlerinin velilerin beklentileri olan fedakarlık davranışı sergiledikleri veya bu beklentinin farkında oldukları şeklinde yorum yapılabilir.

Araştırmada tercih edilen sınıf öğretmenleri, mesleklerine yönelik şekillendirici kategorisinde metaforlar ürettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucunu destekleyen araştırma sonuçları bulunmaktadır (Koç, 2014; Tolunay Ateş, 2016). Araştırmada bu sonucun çıkmasında öğretmenlerin eğitimi davranışçı yaklaşım temelinde algılamalarının etkisi olabilir. Davranışçı yaklaşımda öğrenci eğitim aracılığıyla istedik davranışların kazandırıldığı bir konumda görülmektedir.

Araştırmada tercih edilen sınıf öğretmenleri, öğretmenlik mesleğine yönelik rol model kategorisinde metaforlar üretmişlerdir. Öğretmenlik mesleği genel anlamda diğer mesleklerden farklı olarak rol model mesleği olduğu düşünülür. Çünkü öğrenciler öğretmenlerini gözlemlemekte, rol model almakta (Akcan ve Polat, 2016), öğretmenlerin söyleminden daha çok davranışlarıyla ilgilenmektedir (Sarıbaş ve Babadağ, 2015).

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda tercih edilen sınıf öğretmenlerinin velilerine yönelik başka araştırmaların yapılması önerilebilir. Yapılacak bu araştırmalarla tercih edilen sınıf öğretmeni kavramının oluşmasında önemli paya sahip olan velilerin tercih edilen öğretmenlere yönelik algıları belirlenerek mevcut literatürün de zenginleşmesi sağlanabilir. Tercih edilen sınıf öğretmenleriyle diğer sınıf öğretmenlerinin mesleğe yönelik algılarının karşılaştırılmasını konu edinen başka araştırmalarda yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Ağırman, N. ve Ercoşkun, M. H. (2017). Sınıf öğretmenlerinin öğretmen yeterlik ve öğretmen liderlik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 715-728.
- Akcan, E. ve Polat, S. (2016). Eğitim konulu Türk filmlerinde öğretmen imajı: Öğretmen imajına tarihi bakış. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(3), 293-320. doi: 10.14527/kuey.2016.012
- Aldan-Karademir, Ç. ve Akgül, A. (2019). Öğretmenlerin etkili sosyal bilgiler öğretmeni algısı: nitel bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 17(3), 186-207. doi: 10.18026/cbayarsos.532411
- Amir A., & Roghaieh J., (2012). The Role of management, physical education, technology and sports on primary education. *International Journal of Engineering Research and Technology*, 1(7), 1-4.
- Aslan, G. (2015). Öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet algılarına ilişkin metaforik bir çözümleme. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 363-384.
- Aslan, O. (2019). Velilerin 'öğretmen' kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 4(8), 78-95.
- Aslan, S. (2013). Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin 'öğretmen' kavramı ile ilgili algılarının metaforik incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(6), 43-59.
- Balyer, A. (2016). Öğretmen liderler: öğretmen algıları üzerine nitel bir araştırma. *Elementary Education Online*, 15(2), 391-407. <https://doi.org/10.17051/ieo.2016.81764>
- Ben-peretz, M., Mendelson, N., & Kron, F. W. (2003). How teachers in different educational context view their roles. *Teaching and Teacher Education*, 19, 277-290.
- Bright, N. H. (2011). Five habits of highly effective teachers. *School Administrator*, 9(68), 33-35.
- Can, N., Yıldırım, N., Bedir, G. ve Atalmış, E. H. (2019). İdealist öğretmen ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 405-418. doi: 10.18026/cbayarsos.628634
- Çelik, Ö. ve Çelik, M. A. (2017). Sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bir meslek olarak sınıf öğretmenliğine ilişkin metaforik algılarının karşılaştırılması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 75-91.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 1-7.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Çetin, A. (2017). *Özel dershanelerden resmi okullara atanan ilköğretim fen bilimleri öğretmenleri üzerine bir durum çalışması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Çetin, A. ve Ünsal, S. (2020). Öğretmen algılarına göre fark oluşturan öğretmen. *İnsan ve Toplum*, 10(2), 35-64. doi: dx.doi.org/10.12658/M0331
- Çulha Özbaş, B. ve Aktekin, S. (2013). Tarih öğretmeni adaylarının tarih öğretmenliğine ilişkin inançlarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(13), 211-228.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Duman, B. (2004). *Öğrenme-öğretme kuramları ve süreç temelli öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ekinci, A. (2010). Aday öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesinde okul müdürlerinin rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 63-77.
- Ekiz, D. ve Koçyiğit, Z. (2013). Sınıf öğretmenlerinin "öğretmen" kavramına ilişkin metaforlarının tespit edilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 439-458.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları
- Ertürk, R. (2017). İlkokul öğrencilerinin "öğretmen" kavramına ilişkin metaforik algıları. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 1-15. doi: 10.19160/ijer.285232
- Gözel, Ü., & Gündoğdu, K. (2021). Students' metaphorical perceptions about the concept of play. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11(1), 135-158. doi: 10.18039/ajesi.741036
- Gültekin, M. (2020). Değişen toplumda eğitim ve öğretmen nitelikleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(11), 654-700. doi: 10.18039/ajesi.682130

- Gür, H. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği ile ilgili metaforları: Kosava örneği. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(3), 885-897.
- Işıktaş, S. (2015). Öğretmen adaylarının iyi öğretmen olma ile ilgili görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(4), 119-131.
- Jaiyeoba, A. (2011). Primary school teachers' knowledge of primary education objectives&pupils development. *The African Symposium*, 11(1), 4-11.
- Kahramanoğlu, R. ve Ay, Y. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(2), 285-301. doi: 10.7884/teke.149
- Karadoğan, A. (2019). Z kuşağı ve öğretmenlik mesleği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 9-42. <https://doi.org/10.31463/aicusbed.597636>
- Khan, F., Fauzee, M. S., & Daud, Y. (2015). Significance of teachers and education in promoting national economic development: a case study of Pakistan. *Asian Social Science*, 11(12), 290-296. doi: [10.5539/ass.v11n12p290](https://doi.org/10.5539/ass.v11n12p290)
- Kılcan, B. (2019). Eğitim bilimlerinde metaforların bir veri toplama aracı olarak kullanılması, örnek bir uygulama. Kılcan, B. (Ed.), *Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi* içinde (ss. 89-108). Ankara: Pegem Akademi.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-72. doi: 10.17679/iuefd.79408
- Korkmaz, F. ve Ünsal, S. (2016). Okul öncesi öğretmenlerin "teknoloji" kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi /An investigation of preschool teachers' perceptions on the concept of "technology". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(35), 194-212.
- Michael, K., & Katerina, M. (2009). Exploring greek teachers' beliefs using metaphors. *Australian Journal of Teacher Education*, 34(2), 63-83.
- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014, 26 Temmuz). *Resmi Gazete*: (Sayı: 29072). Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140726-4.htm>
- Ocak, G. ve Gündüz, M., 2006. Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 293-311.
- Organisation for economic co-operation and development (OECD), (2018). The future of education and skills: education 2030, OECD Publishing, 23. [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf).
- Ökmen, B., Şahin, S. ve Kılıç, A. (2020). A Critical view to the primary school teaching. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 7(1), 54-70. doi: <https://doi.org/10.33200/ijcer.633051>
- Parziale, F., & Scotti, I. (2016). Education as a resource of socialinnovation. *Sage Open*, 6(3), 1-9.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* [Qualitative research&evaluation methods]. (Çev.: M. Bütün ve S.B. Demir). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının 'öğretmen' kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2),131-155.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saban, A., Koçbeker, B.N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 6(2), 461-522.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Sarıbaş, S. ve Babadağ, G. (2015). Temel eğitimin temel sorunları. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 3(1), 18-34.
- Sarıtaş, S. (2013). *Ortaöğretim öğrencilerine göre ideal öğretmen özellikleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Schreiner, J. K. (2010). *The impact of teachers' attitudes and perceptions on the under representation of African American students in gifted education programs*. Master of Education, Wichita State University, Department of Counseling, Educational and School Psychology.
- Sezer, Ş.(2018). Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının öğrencilerin gelişimi üzerindeki etkileri: fenomenolojik bir çözümleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 534-549. doi: 10.16986/HUJE.2017031319
- Sihem, B. (2013). Social responsibility of educators. *International Journal of Educational Research and Technology*, 4(1), 46-51.

- Soh, T. M. T., Osman, K., & Arşad, N. M. (2012). A validated 21st century skills instrument for secondary science students. *Asian Social Science*, 8(16), 38-44.
- Sökmen, Y., Yıldırım, G. ve Kılıç, D. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin öğretmen kavramına yönelik metaforlarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 1-13.
- Şahin, A. (2011). Öğretmen algılarına göre etkili öğretmen davranışları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 239-259.
- Şimşek, C. ve Tuzluca, S. (2015). Yetişkinlerin düşünce hayatında olumlu iz bırakan öğretmenlerin ortak kişilik ve davranış özellikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 131-141.
- Taşkaya, S. M. (2012). Nitelikli bir öğretmende bulunması gereken özelliklerin öğretmen adaylarının görüşlerine göre incelenmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(2), 283-298.
- Tatlıdil, E. ve Günder, E. E. (2013). Küreselleşen değerlerin eğitim kurumları üzerine etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(26), 259-277.
- Tolunay Ateş, Ö. (2016). Öğrencilerin öğretmen ve okul metaforları. *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 2(1), 78-93.
- Ünsal, S. ve Korkmaz F. (2018). Eğitim ve sosyoloji ilişkisi. S.Ünsal ve A.Çetin (Ed.), *Eğitim sosyolojisi içinde* (ss. 35-89). Ankara: Nobel Yayınları.
- Ünsal, S. (2015). Sosyalleşmede değişen roller kitle iletişim araçları ve informal eğitimin artan önemi. *The Journal of Kesit Academy*, 0-0.
- Üredi, L. ve Üredi, I. (2007). Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri öğretim stillerinin yordayıcısı olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 133-144.
- Wan, W., Low, G. D., & Li, M. (2012). From students' and teachers' perspectives: Metaphor analysis of beliefs about EFL teachers' roles. *System*, 39, 403-415.
- Wright, S. P., Horn, S. P., & Sanders, W. L. (1997). Teacher and classroom context effects on student achievement: implications for teacher evaluation. *Journal of Personnel Evaluation in Education*, 11, 57-67.
- Yanarateş, E. ve Yılmaz, A. (2020). Öğretmen adaylarının "çevre duyarlılığı" kavramına yönelik metaforik algıları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1019-1050.
- Yıldırım, A., Ünal, A. ve Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2(8), 92-109.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N. ve Öner, S. (2016). Etkili/başarılı sınıf öğretmenleri üzerine nitel bir analiz. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3), 135-155.
- Yıldız, A. Z. (2015). *Birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilköğretim öğrencilerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin eğitimcilerin görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Elazığ.
- Yıldız, Y. (2018). Değişim ve eğitim. *Eğitime Bakış*, 14(43), 65-72.
- Yıldızlı, H., Acar-Erdol, T., Baştuğ, M. ve Bayram, K. (2018). Türkiye'de öğretmen kavramı üzerine yapılan metafor araştırmalarına yönelik bir meta-sentez çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 43(193), 1-43. doi: <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2018.7220>
- Yılmaz, F., Göçen, S. ve Yılmaz, F. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algıları: bir metafor çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 151-164.